

Nr 169.

Av herr *Senander m. fl.*, *angående indexreglering av folkpensionerna m. m.*

I anslutning till Kungl. Maj:ts proposition till förra årets riksdag om ny folkpensioneringslag motionerade den kommunistiska riksdagsgruppen om bland annat, att de nya folkpensionerna skulle indexregleras och att föreskrifter härom borde inflyta i den nya lagen. På förslag av första särskilda utskottet avtog riksdagen detta yrkande. Utskottet hade emellertid uttalat, att det vore önskvärt att levnadskostnadsutvecklingen för folkpensionärerna fortlöpande följdes, så att statsmakterna utan dröjsmål kunde vidtaga de åtgärder som påkallades av densamma.

Riksdagens avvisande av detta förslag har gett anledning till stark oro bland folkpensionärerna. Denna oro är förklarlig. Under krigsåren blev folkpensionernas köpkraft starkt försvagad innan statsmakterna beslutade sig för att införa dyrtidstillägg på folkpensioner och invalidunderstöd. Först sedan kriget pågått i nära två år och levnadskostnadsstegringen uppgått till 27 enheter infördes dyrtidstillägg och då endast med 16% %. Men redan före kriget hade folkpensionernas köpkraft försvagats, varför underkompensationen var större än vad som framgår av denna siffra. Det är sålunda inte att förvåna sig över om folkpensionärerna med dessa erfarenheter bakom sig och inför hotet av ny prisstegring resa krav på att skydd skapas mot en eventuell försämring av folkpensionernas realvärde.

Under folkpensionsdebatten vid förra årets riksdag anförde socialministern, att det, så vitt han kunde se, icke funnos några tekniska hinder för ett genomförande av indexreglerade pensioner, vilket krav han emellertid avböjde av annan grund. Hans motstånd motiverades med ett argument, som vi tillåta oss karakterisera som ett verkligt nödargument. Socialministern förutsatte, att om indexreglering på folkpensionerna kom till stånd, så måste denna »följa priskurvan både uppåt och nedåt». Mot detta uttalande finns i och för sig ingenting att invända. Vi finna det tvärtom vara odiskutabelt, att en indexreglering inte kan ha enbart en rörelseriktning. Men av socialministerns fortsatta resonemang framgick, att han förutsatte såsom självklart, att ett prisfall skulle kunna medföra en beskärning även av de fasta pensionsbeloppen. Detta finna vi under inga förhållanden vara självklart. Åsyftade belopp äro i den nya lagen fixerade som grundpensioner, vilket måste säkra deras oantastlighet i fråga om den

siffermässiga storleken. Det är dessutom uppenbart, att frågan om vad som skall ske i sådant avseende avgöres av statsmakterna. Något »måste» i den bemärkelse socialministern med sitt uttalande avsett existerar icke.

Statsmakternas behandling av spörsmålet om indexreglering av stats-tjänstemännens löner visar riktigheten i denna uppfattning. För det rörliga tillägget finns det som bekant en spärr nedåt, som garanterar de fasta lönernas oantastlighet. Lika väl som man, vilket varit mycket vanligt under krigsåren, kunnat sätta en spärr uppåt för dyrtidstillägg av olika slag, lika väl kan man sätta en spärr nedåt. Det skulle vara högst orimligt om en indexreglering av folkpensionerna skulle utformas så, att grundpensionerna i händelse av prisfall skulle utsättas för risken att reduceras.

Då på senare tid från såväl regeringens som vissa riksdagskretsars sida framförts farhågor för avsevärda prishöjningar, ha vi ansett det vara befogat att på nytt föra fram kravet om indexreglerade folkpensioner. Vi vilja följaktligen hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att Kungl. Maj:t snarast inför riksdagen framlägger förslag till *indexreglering av folkpensioner m. m.*, avsedd att tillämpas i samband med ikraftträdandet av den nya folkpensionslagen.

Stockholm i januari 1947.

Knut Senander.

Gösta Kempe.

Axel Nordström.

Erik Jansson.
